

«ГОРЛІВСЬКИЙ ХІМІЧНИЙ ЗАВОД» — підприємство з виробництва хімічних матеріалів для вугільної, гірничовидобувної та військової галузей промисловості. Розташ. у м. Горлівка Донец. обл. Буд-во розпочато 1931, введено в дію 1939 (завод № 64; перший дир. — М. Романов). Був запланований для виробництва вибухових речовин для потреб армії. 1940 середньомісяч. випуск товар. продукції до 1939 збільшився в 3,5 рази. У серед. жовтня 1941 обладнання було евакуйовано до м. Кемерово (РФ), де підприємство продовжувало випускати вибух. речовини для потреб фронту. Відразу після звільнення Горлівщини від нім.-фашист. окупації почалося його відновлення на поперед. місці. Довоєн. рівня виробництва підприємство досягло до кін. 1940-х рр. Відтоді — казенне підприємство з сучас. назвою. Від 1950-х рр. на підприємстві здійснювали постійне нарощування потужностей, зокрема за рахунок модернізації існуючого осн. технол. обладнання та впровадження інтенсифікованого технол. процесу із застосуванням міцних кислот. сумішей і використанням для охолодження захолодженої води. 1952 запущено в експлуатацію першу лінію з виробництва тротилу, 1959 — другу. Після реконструкції першої лінії (1960–65) потуж. виготовлення тротилу у порівнянні з проектною зросла на 11 %. 1953 на «Г. х. з.» розпочав роботу цех регенерації відпрацьованих кислот, 1980 змонтовано установку селектив. відновлення окисів азоту, 1983 — газоліфтну колону, 1989 — установку з ежекцій. скруберам для уловлювання кислих газів після електрофільтра. Вироб-во сірчаної кислоти (оліуму) працювало від 1954 та зупинено 1987 внаслідок фіз. зношення (приміщення переобладнали на виробництво сульфату натрію для виготовлення тротилу та подачі осушеного повітря для отримання сульфоналу). За

значні досягнення в праці нач. цеху № 7 В. Анисимова нагородили орденом Леніна, старшого апаратчика цеху № 7 М. Борисова — орденом Трудового Червоного Прапора. 1991 завод перейшов із підпорядкування Міністерства оборон. промисловості СРСР у підпорядкування Міністерства машинобудування, ВПК та конверсії (нині пром. політики) України. Внаслідок зменшення попиту на подібну продукцію 1992–95 об'єм виробництва на «Г. х. з.» щорічно зменшувався в середньому на 21 %. 1992 тут законсервували одну з технол. ліній з виробництва тротилу, припинили випуск динітротолуолу, 1994 закрили виробництво дифенілолпропану, 1995 — моонітрохлорбензолів. Поряд із закриттям цехів у цей період здійснено реконструкцію виробництва карбамідоформальдегід. смол, сульфанола, введено в дію нові виробництва: 1993 — з випуску епоксид. смол, 1994 — тех. миючих засобів. Загалом у 1990-х — на поч. 2000-х рр. підприємство виробляло вибух. речовини, миючі засоби, смоли (епоксиднодіанові, карбамідоформальдегідні, фенолформальдегідні, олевінсульфонати), кислоти (алкінбензосульфатокислота, сірчана та ін.), товари побут. хімії (авторідини «Тосол А-40М», відбілюючий засіб «Білизна», засіб для миття посуду та столових приборів «Афол», синтет. миюча паста «Конвалія-М»), піноутворювачі «Пегас». 2002 знято статус казенного. Нині знаходиться у стані санації.

Рекомендована література

1. Горловский казенный химический завод 1939–99: К 60-летию. Горловка, 1999.

Ю. В. Трунов

Бібліографічний опис:

Горлівський хімічний завод / Ю. В. Трунов // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-31315>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).